

Motion till riksdagen 2022/23:1785

av **Ulrika Heindorff (M)**

Utfasning av djurförsök

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver en strategi för att fasa ut försök på levande djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver en strategi med målet att lansera fler innovativa modeller för alternativ till djurförsök och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Denna motion är väckt sedan tidigare, men då föga har hänt i frågan om utfasning av djurförsök och satsning på alternativa metoder till detsamma finns det all anledning att väcka motionen igen.

År 2010 antog Europaparlamentet det så kallade djurförsöksdirektivet (2010/63/EU). Syftet med direktivet är att de försök som idag görs på levande djur i antingen vetenskapliga eller utbildningsmässiga sammanhang ska ersättas med djurfria metoder där så är möjligt.

Hösten 2021 antogs en resolution som uppmanade EU-kommissionen att ta fram en handlingsplan för att fasa ut användningen av djurförsök. I mars 2022 svarade EU-kommissionen att de inte kommer att vidta några konkreta åtgärder för utfasning. Nederländerna beslutade för några år sedan att anta en strategi för detta och är till dags dato det enda EU-landet som har antagit en konkret plan för arbetet. Handlingsplanen innebär att de fram till 2025 ska ha fasat ut många av djurförsöken samt antagit olika handlingsplaner för att minska djurförsöken inom bland annat grundforskning. Nederländernas initiativ är mycket intressant både ur etisk, effektiv och ekonomisk aspekt och bör utgöra en förebild för svensk implementering. För fortfarande saknar Sverige en handlingsplan, trots att över tio år har gått sedan direktivet antogs.

År 2014 beslutade riksdagen på initiativ av den dåvarande alliansregeringen att inrätta ett nationellt kompetenscentrum för så kallade 3R-frågor (Replace, Reduce,

Refine). Kompetenscentret inrättades tre år senare och arbetar med att ersätta djurförsök, minska antalet försöksdjur, samla in, bearbeta och sprida information samt minska lidandet för de djur som används i försök i Sverige.

Ett litet steg ändock i rätt riktning kan man väl säga var den före detta rödgröna regeringens formulering i regleringsbrevet från april 2021 i år till Jordbruksverket, som lyder:

”Jordbruksverket ska inom ramen för arbetet inom myndighetens kompetenscentrum för 3R-frågor kartlägga vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att begränsa försöksdjursanvändningen så långt som möjligt, såväl sammantaget som inom olika områden där försöksdjur används. Arbetet kan lämpligen genomföras i samarbete med motsvarande aktörer inom EU.”

Vad denna skrivning i praktiken kommer att innebära för till exempel det svenska 3R-centret är fortfarande oklart. Dessutom har före detta regeringens anslagsnivå för djurfri forskning varit oförändrad under de senaste tio åren. Nu finns chans för den nya moderatledda borgerliga regeringen att ta steg i rätt riktning för att fasa ut djurförsök. Argumenten för att ersätta djurförsök med alternativa metoder är dock både flera och väldigt tydliga.

Etik: Ingen kan motsäga att det är etiskt oförsvarbart att det i Sverige, varje dag året runt, startas försök på 1 600 levande djur (SJV 2015).

Effektivitet: Det finns en övertro på att medicinska försök gjorda på djur är direkt överförbara till människor. Statistiken visar nämligen att 9 av 10 blivande läkemedel saknar effekt eller har allvarliga bieffekter som inte upptäckts i djurtesterna, utan först vid kliniska studier på människor.

Ekonomi: Det finns inom svensk forskning redan idag avancerade och långt framkomna alternativa och innovativa metoder, såsom in vitro- och digitala beräkningsmodeller för att ersätta de omoderna metoderna med försök på levande djur. Dessa är både betydligt mer träffsäkra och oerhört mycket billigare, vilket gynnar både patienter och samhällsekonomin. Sjuka får bättre hjälp snabbare och till en lägre kostnad för läkemedelsutveckling – ett gyllene exempel på ett vinn-vinn-koncept. Att införa innovativa modeller är också en affärsmöjlighet och har all möjlighet att bli en framgångsfaktor för svensk life science-sektor.

Med hänvisning till ovanstående anser undertecknad att regeringen bör överväga att ta initiativ till att utarbeta dels en strategi för att fasa ut försök på levande djur där så är möjligt, dels en strategi för att ta fram fler djurfria försöksmetoder. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Ulrika Heindorff (M)